

Харэаграфія мінулым тыднем апынулася ў цэнтры ўвагі дзеячаў культуры і ўсіх зацікаўленых. Тут і калегія Міністэрства культуры, прысвечаная, у тым ліку, яе праблемам, і, акурат праз тры дні, "Фэст эстраднага танца", што сабраў калектывы з розных куткоў Беларусі ў Маладзёжным тэатры эстрады. Яго вынікі, дарэчы, былі настолькі непрадказальнымі, што абмеркаванне за "круглым сталом" і ў кулуарах доўжылася ледзь не да поўначы. Хаця... "Пра што тут спрацаца?" — запытаюць тыя, хто ўсё яшчэ думае, што эстрадныя танцы — гэта адно праслаўтае "падтанцоўка" за спінамі "зорак". Насамрэч, названая з'ява — куды больш шырокая. І пытанняў тут узнікае — процьма.

Куды павінен рухацца эстрадны танец? У масы, на дыскатэку ці — у бок "высокага мастацтва"? І што ў ім галоўнае? Эмоцыі, трукі, энергетыка, рухі? Ці, можа, сюжэт? А дзе ўсюму гэтаму навучыцца? І ў каго? Нарэшце, наколькі нашы танцавальныя па на эстрадзе адпавядаюць сусветным кірункам? Пытанні можна працягваць да бясконцасці. Паспрабуем разабрацца.

Дык вось ты які, эстрадны танец!

— У мяне склалася ўражанне, — кажа прадзюсар Уладзімір Кубышкін, — што гэтая галіна знаходзіцца на этапе стагнацыі. Эстрадны танец ледзь не цалкам (калі, зразумела, ахопліваць яго айсберг агулам, а не адно толькі вяршыню) трымаецца на энтузіязме. Для аматарскага ўзроўню — нармальна, нават "прыкольна". Але, прабачце, за грошы я б гэта не прыдбаў — кажу вам як прадзюсар. Бо павінна быць выкажаснае шоу з добрымі, арыгінальнымі касцюмамі. І галоўнае — з новымі ідэямі. Танцаваць на эстрадзе трэба — модна! Артыстычна, стыльна, з сучаснымі рухамі, а не ў духу мінулых дзесяцігоддзяў. Важна ўсё: фігура, фактура, рост. У тым жа балете, які суправаджае эстрадных спевакоў, запатрабаваны танцоўшчыкі з рознымі прыроднымі данымі. Камусці патрэбны невысокія артысты, камусці — пад два метры. Бо разам з салістам яны павінны глядзецца гарманічна, прыгожа, эстэтычна. Давайце, нарэшце, сур'ёзна ставіцца да эстраднай харэаграфіі! Тыя спевакі, якія гэта зразумелі, — на вышыні...

З такой "ансамблевай" функцыяй эстраднага балета згодны не ўсе. Вядома, ён не можа вычэрпвацца адно падтанцоўкамі! Але ж у чым выйсце?

— Эстрадны танец, у адрозненне ад сучаснай харэаграфіі, — мяркую адна з заснавальніц гэтага кірунку ў Беларусі Людміла Яфрэмава, — павінен быць сюжэтным. Сышоў з эстрады сюжэт — сышоў і глядач...

Харэаграфія пачынаецца на месцах

Ці сапраўды сышоў глядач з танцавальнага "рынку збыту" краіны?

Цюць некаторыя гурты, можна заўважыць адсутнасць цікавай, арыгінальнай лексікі, немужынасьць у пастаноўках: музыка — змянілася, а яны працягваюць танцаваць, быццам нічога не здарылася. Ці наадварот: музыка паўтараецца, а танцоры гэтага быццам не заўважаюць. Так бывае, калі танец ставіцца "адасоблена", нібы сам па сабе, таму і сталучаецца хіба з рытмам, а не з формай. Але ж важна ўсё — у комплексе!..

Уменне рухацца набывае ў галіне харэаграфіі дадатковы сэнс. І на-

звяртаем да розных харэаграфіаў, каб штогод быў розны творчы почырк, нейкія навінкі ў відовішчым афармленні песні. Бо патрэбны не толькі традыцыйныя прыёмы (без традыцый у мастацтве, як вядома, абысціся немагчыма: гэта адзін з неабходных складнікаў яго развіцця), але і новы погляд, нечаканыя рашэнні — нетрадыцыйны падыход. Часта заўважала, што нейкія харэаграфічныя ідэі даюць штуршок фантазіям і самога дзіцяці. Яно таксама пачынае прапаноўваць нешта новае, гэты творчы імпульс пазітыўна адбіваецца і ўласна на спевак. Аляксандр Мяхонны, Вольга Шамрова, Алякс Ткачонак, Мікалай Дудчанка — у кожнага свая "разыначка". Памятаю, як уразіла мяне Наталля Чарнюк з Віцебска: да адборачнага тура, які праходзіў у гэтым горадзе, усяго за гадзіну яна паставіла з дзецьмі ажно дзесяці розных гуртоў агульную фінальную кампазіцыю. Увогуле ж, нават па тых пачэках, якія штогод вылучаюцца на адбор да "Еўрабачання", заўважна, наколькі больш сур'ёзна пачалі ставіцца да харэаграфіі на месцах. Кожны юны стывак прыязджае з гатовым нумарам, і ўзровень харэаграфіі — штогод расце.

Да нас не прыходзяць, каб вучыцца "для сябе" і надалей танцаваць адно на дыскатэках. Не, яны прагнуць выступаць! Іх прыцягвае сцэна! А для дыскатэкі, маўляў, не мае значэння, ці ўмееш ты танцаваць увогуле. Галоўнае, каб табе было добра, і іншым з табой таксама было б, па меншай меры, няблага. Увогуле ж, праблема невялікіх па колькасці насельніцтва гарадоў у тым, што і танцораў у іх мала, і сцэнічных пляцовак, на якіх можна выступіць, не так многа...

З такім пунктам гледжання можна, вядома, і не пагадзіцца. Сапраўды, чаму трэба прымусова вяртаць танец у межы адно харэаграфіі — пераказу літаратурнага сюжэта? Няўжо танец усё яшчэ "не дарос" да таго ўзроўню самастойнасці, калі яго каштоўнасць будзе вымярацца ўласна харэаграфіяй — энергетыкай, прыгажосцю, пластычнасцю ці, наадварот, графічнасцю рухаў?

— Стрва не ў сожэце, — разважае чэмпіёнка свету па ўходнім танцы і фламенка Алена Грынчык, больш вядомая пад псеўданімам Ямін, — а ў тым, каб было цікава. Каб гэта было прыгожа, эстэтычна. Каб хацелася глядзець!..

Але ці праводзіў хто маніторынг, якія танцы хоча бачыць публіка? І ці праўда, што яна заўсёды мае рацыю?..

Сёння многія з настальгіяй узгадваюць, як яшчэ дзясятка гадоў таму пачатковае харэаграфічнае навучанне існавала ледзь не ў кожнай агульнаадукацыйнай школе. А цяпер многія думаюць, што эстрадныя танцы — гэта адно праслаўтае "падтанцоўка" за спінамі "зорак". Насамрэч, названая з'ява — куды больш шырокая. І пытанняў па яе развіцці ўзнікае — процьма...

Можа, таму, што яны прадставілі ажно чатыры нумары? І перамаглі, такім чынам, па колькасці. Ці таму, што ў іх выступленні мінская публіка ўбачыла штосьці для сябе новае, незвычайнае — у параўнанні з тым, што яна бачыць звычайна? Напярэдадні ж былі перасцярогі, а ці зразумеюць іх у эстрадным атачэнні увогуле?

Але публіка свой выбар зрабіла. І аказалася зусім не адзінокай на фоне глядацкіх аўдыторый нашых суседзяў. Не толькі ў Польшчы ды іншых заходніх краінах, але і ў той жа Украіне развіццё найсучасных танцавальных напрамкаў ідзе куды больш імкліва, чым у нас. Праграміст Сяргей Пяркоў, які колькі часу танцаваў у мінскім гурце "Каракулі", вярнуўся з Украіны, дзе ўдзельнічаў у тэлешоу "Танцуюць усе!":

Ўпрост звязана з тым кірункам, у якім збіраюцца (ці, можа, не збіраюцца ўвогуле) рухацца артысты.

— На мой погляд, — кажа кіраўнік Тэатра танца "Каракулі" Вольга Лабюкіна, — вулічныя танцы развіваюцца нашмат інтэнсіўней. Бо іх мастацтва адкрыта для ўсіх, яны маюць магчымасць сачыць за тым, што робяць іх калегі і "канкурэнты": нешта "паглядзець", пераймаць адно ў аднаго. Гэта, можа, і спантанна, але той неабходны абмен вопытам, якога, бывае, так бракуе іншым "стацыянарным" гуртам. Бо нават на ўзроўні ідэі штосьці можа так захапіць, што ты пачнеш гэта развіваць зусім у іншы бок — у тым кірунку, у якім ты працуеш. І гэта ўжо сам па сабе рух наперад!..

Тым не менш, харэаграфіаў у нас катастрафічна не хапае. Рэдка сустранеш у Беларусі рэгіён, дзе мясцовыя ўлады ў галіне культуры не скардзіліся б на недахоп, а то і ўвогуле на адсутнасць пастаноўшчыкаў.

Не ўсё ў нас ідэальна і на ўзроўні падрыхтоўкі танцораў. Калі класіка і народны танец маюць добра распрацаваную метадычную глебу, дык як выкладаць найсучасныя кірункі? Тым больш, што з'яўляюцца яны хутка, адзін за адным.

— Павышаць кваліфікацыю даводзіцца пастаянна, — падкрэслівае выпускнік БДУКІМ Аляксандр Зенчанка, які цяпер ўзначальвае мазырскую балет-студыю "Алекс". — Увесь час у свеце з'яўляецца штосьці новае, і трэба быць у курсе. Стараюся больш ездзіць, выкарыстоўваю кожную магчымасць. Вядома, майстар-класаў і абмену вопытам шмат не бывае. Да-

Мадэрн — "руліць"

На "Фэсце эстраднага танца", дарэчы, журы вызначала пераможцаў не па месцах (першае, другое, трэцяе), а па творчых намінацыях. Уладальніка ж Гран-пры вызначылі па выніках галасавання, што адбывалася ў зале: на ўваходзе гледачы атрымлівалі спіс удзельнікаў, а потым здавалі яго з пазначаным лепшым нумарам. Хто, вы думалі б, перамог? Віцебская студыя "Паралелі", схільная да мадэрна і зусім не эстрадная — у агульнапрынятым сэнсе гэтага слова.